

LÄROPLANEN, BEDÖMNING OCH
BETYGSSÄTTNING LGR 22
ÄLTA REKTORSOMRÅDE

Hej alla vårdnadshavare i Älta!

Sedan juli 2022 har vi en reviderad läroplan (Lgr 22) i Sverige. Här nedan kommer en sammanfattning av vad som beskrivs i läroplanen. I delen ”Bedömning och Betygsättning Lgr 22” beskriver jag hur kunskaper bedöms och hur betyg sätts.

Anne Sjö

Rektor i Älta. E-post: anne.sjo@nacka.se

Läroplanen Lgr 22 – nyheter i sammanfattning:

- Begreppet kunskapskrav har ändrat namn till betygs-kriterier och kriterier för bedömning av kunskaper för de yngre åren.
- Betygskriterierna är mindre omfattande och detaljerade än tidigare.
- Det finns nya formuleringar om bland annat sexualitet, samtycke och relationer.
- Det finns nya formuleringar om värdegrund i de inledande delarna.
- Fakta och förståelse betonas mer för att visa att goda ämneskunskaper har ett värde i sig.
- Ämnets karaktär lyfts fram tydligare.
- Omfattningen av det centrala innehållet har setts över i vissa kursplaner.
- Skillnaden mellan stadierna i det centrala innehållet är tydligare.
- Grundläggande kunskaper har stärkts i de lägre årskurserna och mer komplexa sammanhang introduceras successivt.

Läroplanens avsnitt Lgr 22:

1. Kapitel 1 – Skolans värdering och uppdrag
2. Kapitel 2 – Övergripande mål och riktlinjer
3. Kapitel 3 – Förskoleklass
4. Kapitel 4 – Fritidshemmet
5. Kapitel 5 – Ämnen

LÄROPLANEN

KAPITEL 1 SKOLANS VÄRDERING OCH UPPDRAG

Grundläggande värdering

- Skolväsendet vilar på demokratins grund och ska främja lika värde och livslång lust att lära samt förmedla respekt för människors värde.
- Jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet mellan människor.
- Undervisningen ska vara icke-konfessionell och vila på Barnkonventionen.

Förståelse och medmänsklighet

- Främja förståelse för andra människor och respekt för människors olikheter. Skapa delaktighet i det gemensamma kulturarvet, skolan är en social och kulturell mötesplats.

Saklighet och allsidighet

- Skolan ska vara öppen för skilda uppfattningar och uppmuntra att de förs fram samt att undervisningen ska vara saklig och allsidig.

En likvärdig utbildning

- Undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov.
- Undervisningen ska vara likvärdig, det innebär inte att undervisningen måste utformas på samma sätt överallt eller att skolans resurser ska fördelas lika.
- Skolan har ett särskilt ansvar för de elever som av olika anledningar har svårigheter att nå målen för utbildningen.

Rättigheter och skyldigheter

- Skolan ska vara tydlig när det gäller mål, innehåll och arbetsformer.
- Skolan ska vara tydlig när det gäller förutsättningar för inflytande för elever och vårdnadshavare.
- Undervisning ska bedrivas i demokratiska former. Eleverna ska ta ett personligt ansvar genom att få delta i planering och utvärderingar.

Skolans uppdrag

- Skolans uppdrag är att främja lärande.
- Skolan ska i samarbete med hemmen främja elevers allsidiga personliga utveckling. Skolan ska vara ett stöd för familjen i deras ansvar för barnets fostran och utveckling.
- Elever ska utveckla sin förmåga att kritiskt granska information, fakta och förhållanden och inse konsekvenserna av olika alternativ.
- Skolan ska bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmonster och hur de kan begränsa människors livsval och livsvillkor.
- I utbildningen ska maktstrukturer kopplade till kön och hedersrelaterat våld och förtryck kritiskt granskas. Språk, lärande och identitetsutveckling är nära förknippade.
- Skolan ska stimulera eleverna kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt deras vilja att pröva och omsätta idéer i handling och lösa problem.
- Skolan ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för hur digitaliseringen påverkar individen och samhällets utveckling. Utbildningen ska ge eleverna förutsättningar att utveckla digital kompetens.

Kunskap kommer till uttryck i olika former:

- fakta
- förståelse
- färdighet
- förtrogenhet

All undervisning ska utgå från ett:

- historiskt perspektiv
- miljöperspektiv
- internationella perspektiv
- etiskt perspektiv

God miljö för utveckling och lärande

Eleven ska möta respekt för sin person och sitt arbete. Varje elev har rätt att få utvecklas, känna växandets glädje och få erfara den tillfredställelse som det ger att göra framsteg och övervinna svårigheter.

Varje skolas utveckling

Skolans verksamhet måste utvecklas för att svara mot de nationella målen. Detta kräver att verksamheten ständigt prövas, resultaten följs upp och utvärderas och nya metoder prövas och utvecklas.

KAPITEL 2

ÖVERGRIPANDE MÅL OCH RIKTLINJER

Kapitel två är indelat i underkapitel med tre rubriker under varje kapitel: mål samt riktlinjer för alla som arbetar i skolan och vad läraren ska. Här nedan lyfter jag några områden, jag tar inte med alla delar utan hänvisar till Skolverket där ni kan läsa kapitel 2 i dess helhet.

Normer och värden

Mål – Skolans mål är att varje elev utvecklar kunskaper om mänskliga rättigheter, respekt för andra människor och tar avstånd från människors utsatthet, våld, förtryck, diskriminering och kränkande behandling samt visar respekt och omsorg för närmiljön.

Riktlinjer – Alla som arbetar i skolan ska medverka till att utveckla elevernas känsla för samhörighet, solidaritet för andra människor och skolan ska präglas av jämställdhet. Alla i skolan ska motverka diskriminering och kränkande behandling och visa respekt för den enskilda individen.

Läraren ska diskutera svenska samhällets värderingar och i undervisningen ska eleverna få möta olika grupperingar. Läraren ska jobba med samvaron i gruppen och samarbeta med hemmen om elevens uppfostran och klargöra skolans normer och regler.

Kunskaper

I det här avsnittet delges övergripande kunskaper som eleverna ska ha med sig när de slutar årskurs 9, oavsett ämne. Det är kunskaper som behövs för att delta i ett demokratiskt samhälle och kan handla om att förvärva kunskaper kring:

- Svenska språket
- Kommunikation på svenska och engelska
- Matematiskt tänkande
- Problemlösning
- Använda digitala verktyg
- Krittiskt tänkande

- Arbeta enskilt och i grupp. Samspele med andra.
- Svenskt, nordiskt och västerländskt kulturarv
- Nationella minoriteter
- Samhällets lagar och normer.
- Sexualitet, samtycke och relationer.
- Hedersrelaterat våld och förtryck.
- God miljö och hållbar utveckling.
- Egen livsstils betydelse för hälsa, miljö och samhälle
- Olika uttrycksformer
- Val kring utbildning och arbete för framtiden

Elevernas ansvar och inflytande

De demokratiska principerna handlar om att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig. Elevernas ansvar ska öka med ålder. Elever ska alltid kunna lyfta frågor som de vill behandla inom ramen för deras inflytande över utbildningen. Skolans personal och lärare ska utgå från att eleverna kan ta ansvar för sin inläring. Eleverna ska få ett reellt inflytande över arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Eleverna ska få pröva olika arbetssätt.

Skola och hem

Skolan och vårdnadshavare har ett gemensamt ansvar för elevernas skolgång och ska skapa de bästa möjliga förutsättningarna för barn och ungdomars utveckling och lärande.

Skolan och läraren ska samverka och fortlöpande informera föräldrarna om elevens skolsituation, trivsel och verksamhet.

Övergång och samverkan

De här avsnittet handlar om övergång från till exempel förskolan till förskoleklass, byte mellan stadier och samverkan med närsamhället. Det är också viktigt att en god samverkan sker inom skolan för att möta elevens behov.

Skola och omvärlden

Det här avsnittet handlar om att skolan har ett ansvar att samverka med gymnasier och närsamhället samt även kultur- och

fritidsliv. Detta för att stödja eleverna att kunna göra goda val för framtiden. Det kan också handla om samverkan med lokala företag och organisationer.

Bedömning och betyg

Betyget uttrycker i vilken utsträckning den enskilda eleven har uppfyllt de nationella betygsriterier som finns för respektive ämne. Du kan läsa mer i bilagan Bedömning och Betygsättning Lgr 22.

Rektors ansvar

Rektor är skolans pedagogiska ledare.

I Älta rektorsområde är rektor övergripande pedagogisk ledare och de biträdande rektorerna lokala pedagogiska ledare på respektive enhet. Tillsammans bildar rektor och biträdande rektor skolledningen. Skolledningen ansvarar för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen samt att skolans resultat följs upp och utvärderas. I avsnittet framgår även att skolledningen ska arbeta med ständig förbättring kring områden som till exempel:

- Elevinflytande
- Arbetsmiljö
- Trygghet och studiero
- Elevhälsans arbete
- Kontakt med vårdnadshavare om det uppstår problem
- Resursfördelning
- Stödåtgärder
- Ämnesövergripande arbetssätt
- Samarbete mellan olika skolformer
- Samverkan mellan skola och hem
- Kompetensutveckling för medarbetare
- Skolbibliotek

KAPITEL 3 OCH 4 FÖRSKOLEKLASS OCH FRITIDSHEM

I kapitlet förskoleklass och fritidshem finns underrubriker

- Inledande text som beskriver ämnet
- Syfte
- Centralt innehåll

Genom undervisningen i förskoleklassen och på fritidshemmet ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att:

- pröva och utveckla idéer, lösa problem och omsätta idéerna i handling,
- skapa och upprätthålla goda relationer samt samarbeta utifrån ett demokratiskt och empatiskt förhållningssätt,
- kommunicera i tal och skrift i olika sammanhang och för skilda syften,
- skapa och uttrycka sig genom olika estetiska uttrycksformer,
- använda matematiska begrepp och resonemang för att kommunicera och lösa problem (gäller förskoleklass),
- utforska och beskriva företeelser och samband i natur, teknik och samhälle,
- röra sig allsidigt i olika miljöer samt förstå vad som kan påverka hälsa och välbefinnande.

Undervisningen ska behandla:

- Språk och kommunikation
- Skapande och estetiska uttrycksformer
- Matematiska resonemang och uttrycksformer (gäller förskoleklass)
- Natur, teknik och samhälle
- Lekar, fysisk aktivitet och utevistelse

KAPITEL 5

ALLA GRUNDSKOLANS ÄMNEN/KURSPLANER

I kapitel 5 (ämnen) finns underrubriker

- Inledande text som beskriver ämnet
- Syfte
- Centralt innehåll årskurs 1-3
- Centralt innehåll årskurs 4-6
- Centralt innehåll årskurs 7-9
- Några ämnen: Kriterier för bedömning av godtagbara kunskaper i slutet av år 1
- Några ämnen: Kriterier för bedömning av godtagbara kunskaper i slutet av år 3
- Alla ämnen: Betygskriterier för betyget E, D, C, B, A i slutet av år 6
- Alla ämnen: Betygskriterier för betyget E, D, C, B, A i slutet av år 9

För läraren som undervisar är alla avsnitt lika viktiga. Det går inte bara att läsa centralt innehåll eller betygskriterier, då tappas flera viktiga delar som beskriver ämnets karaktär och vad undervisningen behöver bygga på. Den inledande texten beskriver kort varför just detta ämne är viktigt för den allsidiga utvecklingen av individer och varför kunskaper om ämnet är viktiga.

Syftet beskriver varför vi läser ämnet och hur undervisningen ska bedrivas samt vad undervisningen ska leda till för kunskaper hos eleverna. Det handlar också om vilka förmågor och färdigheter eleverna ska tillförskaffa sig.

I bilagan Bedömning och Betygsättning Lgr 22 beskriver jag betygsättningen närmare och även bedömning i de tidigare åren i skolan. Du kan också läsa mer på Skolverkets hemsida eller kontakta någon av de biträdande rektorerna på respektive skola, se kontaktuppgifter i slutet av broschyren.

BEDÖMNING OCH BETYGSSÄTTNING LGR 22

Här finns information om ny bedömning och betygssystem som gäller utifrån LGR 22 som infördes juli 2022.

SKRIFTLIGT OMDÖME I ÅRSKURS 1–5, BETYG I ÅRSKURS 6–9

Bedömning sker i grundskolan och börjar redan i förskoleklass. Från årskurs 1–5 görs en summativ bedömning (summa av kunskaperna) och eleven får ett skriftligt omdöme. I årskurs 6–9 ges betyg.

Alla betyg som sätts i årskurs 6 till årskurs 9 är terminsbetyg och de områden som bedöms är det som behandlats fram till att betyget sätts. Det är först på våren i årskurs 9 när slutbetyget delas ut som hela betygsriteriet, ämnets syfte, och centralt innehåll bedöms till fullo. I årskurserna 1–5 sätts inga betyg. Eleven får då ett skriftligt omdöme en gång per läsår. Det är en summativ bedömning utifrån kriterier för bedömning, ämnets syfte och centrala innehåll.

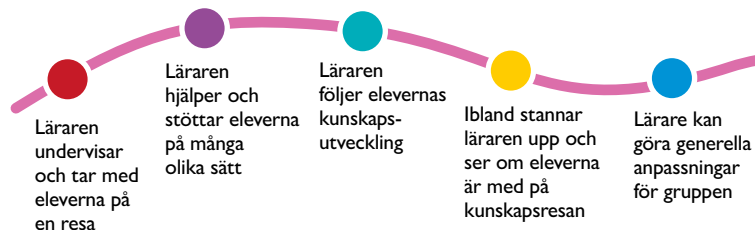
MER LIKVÄRDIG BEDÖMNING

De ändrade kursplanerna ska vara ett bättre arbetsverktyg för lärarna. Ämnets syfte och centrala innehåll har fått ett tydligare fokus i undervisningen då betygsriterierna och kriterierna för bedömning har kortats ner. Betygsriterierna och kriterierna för bedömning är också ett bättre stöd när lärarna skriver omdömen och sätter betyg. Målsättningen är att det ska leda till en mer likvärdig bedömning.

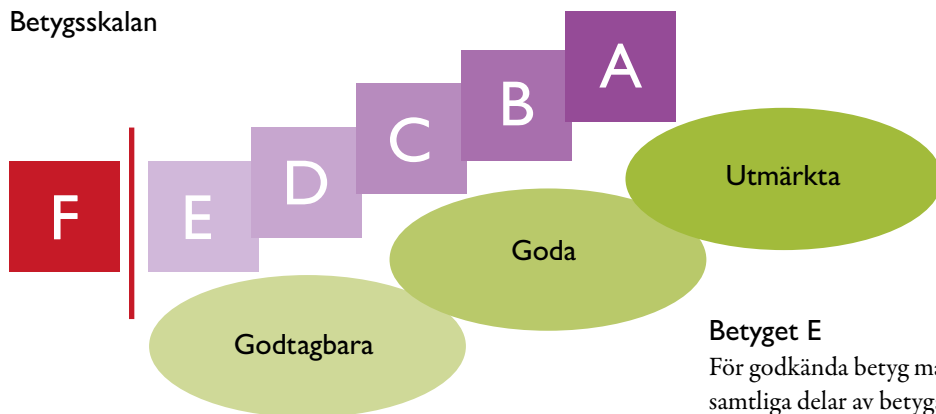
De nya bestämmelserna innebär att kravgränserna för betygen D-A inte längre är lika skarpa. På så sätt får lärare som sätter betyg större möjligheter att göra en sammantagen bedömning och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper med hjälp av betygsriterierna. För betyget E behålls regeln om att elevens kunskaper måste motsvara samtliga betygsriterier. Har inte alla betygsriterier för betyget E uppnåtts erhåller eleven betyget F, icke godkänt betyg.

Förändringar som läraren måste ta hänsyn till vid betygssättning och bedömning:

- Att läraren ska göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper.
- Att begreppet kunskapskrav ersätts av begreppet betygsriterier i alla skolformer och årskurser där betyg sätts (årskurs 6–9).
- Att begreppen kunskapskrav och kravnivåer ersätts av begreppet kriterier för bedömning av kunskaper i de skolformer och årskurser där betyg inte sätts (årskurs 1–5).
- Att läraren inte längre behöver utnyttja all tillgänglig information vid betygssättningen utan i stället ska göra en allsidig bedömning.

Betygsskalan

Betygskriterier

Betygskriterierna E, C, A är definierade.

Betygskriterierna D, B har skrivningen: Elevens kunskaper bedöms sammantaget vara mellan C-E eller A-C.

Betygen D–A

Läraren sätter det betyg som sammantaget bäst motsvarar elevens kunskaper. Även om elevens kunskaper varierar något inom spannet D–A är det den sammantaget bäst motsvarande nivån som också är den som blir betyget. Läraren sätter betyget C eller A när elevens kunskaper sammantaget bäst motsvarar betygskriterierna för något av dessa betyg.

Läraren sätter betyget B eller D om den sammantagna bedömningen är att elevens kunskaper bäst motsvarar en nivå mellan betygen A och C.

Betyget E

För godkända betyg måste elevens kunskaper motsvara minst samtliga delar av betygskriterierna för betyget E. Om inte samtliga delar är uppnådda i betygskriteriet E erhåller eleven betyget F som är ett icke godkänt betyg.

Betyget –

Om läraren saknar underlag för bedömning, till exempel på grund av hög frånvaro, kan eleven erhålla ett – (streck). Detta är inget betyg utan en markering att underlag saknas.

Från bedömning till skriftligt omdöme i årskurs 1–5 (en gång per läsår)

En gång per läsår gör läraren en samlad bedömning i årskurs 1–5 och skriver ett skriftligt omdöme utifrån kriterier för bedömning som finns i årskurs 1 (vissa ämnen), årskurs 3 (vissa ämnen) och årskurs 6 (alla ämnen). Underlag kan till exempel vara: redovisningar, loggböcker, filmer, laborationsrapporter och klassrumsdiskussioner. Det kan också vara sammanfattningar av enskilda bedömningstillfällen.

Lärare kan göra extra anpassningar för enskilda elever

Läraren ger återkoppling till eleverna. Feedback, gensvar, formativ bedömning

Läraren stämmer av elevernas kunskaper löpande.

Läraren samlar in underlag. Olika underlag värderas olika.

Nationella prov väger tyngst vid en bedömning.

Läraren tolkar ämnets syfte, centrala innehåll och betygskriterier samt sin egen kunskap om ämnet

Läraren gör en sammantagen bedömning och sätter betyg eller upprättar skriftligt omdöme

Från bedömning till betyg i årskurs 6–9

När det är dags att sätta betyg ska läraren sätta ett betyg som speglar den kvalitet som eleven har på sina kunskaper vid terminens slut. Läraren ska då analysera och värdera de olika underlagen i förhållande till betygskriterierna för att kunna sätta det betyg som sammantaget motsvarar elevens kunskaper. Underlag kan till exempel vara redovisningar, loggböcker, filmer, laborationsrapporter, diagnoser, prov, avstämningar, nationella prov och klassrumsdiskussioner. Det kan också vara sammanfattningar av enskilda bedömningstillfällen.

En termin i respektive ämne med efterföljande bedömning kan se ut så här:

- Läraren har bedrivit undervisning och tagit med eleverna på en resa i ämnet.
- Under resan har läraren hjälpt och stöttat eleverna på många olika sätt.
- Läraren har följt elevernas kunskapsutveckling.
- Ibland behöver läraren stanna upp och se till att alla elever är med på kunskapsresan.
- Ibland behöver läraren göra extra anpassningar för några elever, till exempel längre tid vid uppgifter eller inlästa texter.
- Ibland behöver läraren göra generella anpassningar för hela gruppen, till exempel genom bildstöd vid genomgångar.
- Läraren ger återkoppling till eleverna genom feedback, gensvar eller formativ bedömning.
- Läraren stämmer löpande under terminen av elevernas kunskaper utifrån kursplanen.
- Lärare samlar underlag som kan jämföras med betygskriterierna eller kriterierna för bedömning.
- Olika underlag kan värderas olika tungt.
- Nationella prov ska särskilt beaktas vid bedömning, de väger tyngre än andra underlag.

- Läraren ska tolka ämnets syfte, centrala innehåll och betygskriterier/kriterier för bedömning i förhållande till underlagen när en bedömning ska ske.
- Lärare ska även ta hänsyn till sina egna ämneskunskaper och erfarenheter.
- Läraren ska göra en sammantagen bedömning och sätta de betyg eller upprätta skriftligt omdöme som bäst motsvarar elevens kunskaper utifrån betygskriterier/kriterier för bedömning. Läraren ska titta på både helheten och delarna.
- Läraren ska inte ”pricka av kunskapskrav” och bara utgå från delarna, då kan bedömningen bli för detaljerad.
- Läraren ska inte heller bara utgå från helheten då läraren omedvetet kan väga in sådant som inte har med betygsättning/bedömning att göra, till exempel flit och uppförande.
- Lärare kan samråda med varandra när ett betyg/en bedömning kan vara svår.
- Betygsättning och bedömning handlar om att sammanställa en mångfacetterad bild av elevens kunskaper.

Film för elever från Skolverket om betygsättning:

<https://youtu.be/Zef4M5J94Wk>

Film för vårdnadshavare från Skolverket om betygsättning:

<https://youtu.be/KxazG8APJ4U>

Jag hoppas att den här informationen har hjälpt dig och ditt barn att förstå hur bedömning och betygsättning fungerar. Det är komplext, men våra lärare är skickliga och har arbetat mycket med de nya kursplanernas förändringar. Nu läggs större vikt på lärarens yrkesprofession, beprövad erfarenhet och ämneskunskaper i bedömningen och betygsättningen, vilket är bra.

Har du ytterligare frågor så hänvisar jag till undervisande lärare, någon av de biträdande rektorerna eller till mig.

